

Energistyrelsen
Hanne Lylov Nielsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577, København V

Dok. ansvarlig: FIN
Sekretær:
Sagsnr.: s2023-655
Doknr: d2023-24142-19.0
31-07-2023

Høringsvar til nødforsyningsplan for gas og forebyggende handlingsplan 2023-27

Green Power Denmark vil gerne takke Energistyrelsen for at give muligheden for at kommentere på høringsudkastet til den opdateret nødforsyningsplan for gas 2023-2027, hvor delelementerne også blev præsenteret på dialogmødet den 2. juni 2023.

Green Power Denmark finder det fortsat positivt med et øget fokus på forsyningssikkerheden på gas. Efter et år med energikrisen som følge af Ruslands invasion af Ukraine, der førte til en udbudskrise af gas i Europa er det nu blevet mere relevant med en monitorering af forsyningssituationen og hermed også en opdatering af nødforsyningsplanen. Af den grund er vi også enige i, at sandsynligheden for at volumehændelse nu er blevet større inden for de seneste år. Dog bør Energistyrelsen som ansvarlig myndighed fortsat være påpasselig med at gribe ind på et velfungerende europæisk gasmarked, hvor der fortsat flyttes mængder over grænserne og ud til forbrugerne.

Det seneste år (2022/23) har aktørerne i markedet sikret forsyningssikkerheden i en ganske svær situation ved at købe og sælge gas på det europæiske marked selv med høje udgifter til sikkerhedsstillelse mv. Opfordringen fra branchen er, at når markedet har et højt informationsniveau, så evner aktørerne i markedet at balancere porteføljerne, selv når markedet har været udfordret, så har alle forbrugere fået deres gas. Derfor er det også bekymrende, at Energistyrelsen i afsnit 2.8 skriver, at en længere periode med stigende gaspriser og ustabilitet på markedet kan føre til, at der er kan erklæres emergency. Det er netop den situation, der opstod i perioden 22/23, hvor markedet stadig fungerede og godt kunne håndtere disse prisstigninger. Det vil kun forværre situationen, hvis der bliver erklæret emergency, og der bør kun erklæres emergency, når markedet ikke længere fungerer.

For at sikre forsyningssituation bedst muligt vil Green Power Denmark opfordre Energistyrelsen og andre myndigheder til at fokusere på at understøtte et velfungerende marked, således producenter, shippere og gasleverandører kan agere i markedet, så priserne holdes nede og forsyningssikkerheden opretholdes. Når markedet er velfungerende, så viste det forgangene år, at markedet kan sikre, der kommer gas frem til gaskunderne og dermed opretholde forsyningssikkerheden.

Green Power Denmark er desuden enige med Energistyrelsen, at det er et fælles ansvar mellem alle aktørerne at styre Danmark gennem en eventuel forsyningskrise. Derfor bør Energistyrelsen også involvere branchen mest muligt gennem en løbende dialog, så Danmark og Europa kan styres igennem en krise eller en presset situation ved at lukke eller reducere færrest mulige gasforbrugere. Dette er kun muligt gennem et tæt samarbejde mellem branchen og myndighederne.

Derfor er det centralt, at der ikke indføres unødige bureaukratiske processer, som ikke fører til en forbedret forsyningsikkerhed, men blot øge dokumentationskravene. Konsekvensen af dette er, at den administrative byrde øges, hvilket ikke er til gavn for hverken virksomheden eller forbrugerne. Dog er der fra branchen også en forståelse af det behov for en nærmere vurdering og monitorering af forsyningsikkerheden, da mange virksomheder og samfundskritiske instanser i Danmark er afhængige af en sikker og stabil gasforsyning. Det er dog i sidste ende vigtigt at de informationer, som branchen skal indrapportere, giver et retvisende billede af forsyningsituationen.

Specifikke kommentarer til nødforsyningsplanen

1.3 Konklusioner fra den nationale risikovurdering

Green Power Denmark er enige i konklusionen fra den nationale risikovurdering. Det er fortsat nødvendigt, at de danske og europæiske forbrugere levere de nødvendige gasreduktioner for at sikre gasforsyningen. Fra Green Power Denmark skal der fortsat lyde en opfordring til, at Energistyrelsen fortsat bidrager til at sprede denne information til gasforbrugerne.

Herefter nævnes det, at der fortsat er behov for lagerfyldning for at sikre, en høj forsyningsikkerhed. Denne betragtning er vi fra Green Power Denmark også enige i. Derfor bør hovedfokusset fra Energistyrelsen også være at sikre, der er et incitament for shipperne til at påfylde gaslagerne. To fokuspunkter som Energistyrelsen og andre relevante myndigheder bør have i den forbindelse

- 1) Energinet udbyder nok fyldningsrestriktioner gennem udbud, som er tilstrækkelige for at fyldningskravene gennem vinteren kan nås.
- 2) Lagerfaciliteterne bør blive prissat konkurrencedygtigt med andre lagre for at sikre, at de danske gaslager bliver fyldt.

2.1 Erklæring af kriseniveauer

Energistyrelsen skal som kompetent myndighed informere alle medlemsstaterne i samme region som Danmark, hvis der erklæres et nyt kriseniveau. Green Power Denmark mener ligeså, at markedet og forbrugerne bør være i besiddelse af samme information, hvis sådan en situation skulle indtræde. Her er det UMM som skal benyttes, men Green Power Denmark vil gerne forslå, at det også bliver udsendt som en market news via Energinet.

2.2 Solidaritetsbeskyttede gaskunder

Green Power Denmark finder det positivt, at Energistyrelsen skaber klarhed over solidaritetsprincippet og hvordan dette vil udmønte sig i praksis. Derfor er det positivt der allerede er indgået aftaler med Tyskland, og der indgås en aftale med Polen.

Dog må Energistyrelsen gerne forholde sig til den situation, hvor et tredje land skulle søge om solidaritetsgas fra en af Danmarks nære partnere fx Tyskland eller Polen. Vil Danmark i så fald kunne blive inddraget i dette, hvis Tyskland eller Polen skulle afslå forespørgslen fra det tredje medlemsland? I så fald kan der hurtigt blive skabt kædereaktioner gennem medlemslandene i EU.

Dertil definerer Energistyrelsen også forskellige niveauer af beskyttede kunder (solidaritetsbeskyttede gaskunder, beskyttede gaskunder, ikke-beskyttede gaskunder) i afsnit 2.2. Herefter behandler nødforsyningsplanen kun hvad der skal ske med afbrydelse af de ikke beskyttede kunder i tilfælde af at det bliver nødvendigt. Her bemærker vi, der mangler en plan for de beskyttede kunder, hvis emergency skulle gå udover 30 dage.

I den forbindelse mener vi, at Energistyrelsen bør forholde sig til følgende tre forhold:

- 1) Der er ikke nogen plan, for hvad der sker med de beskyttede kunder efter 30 dage og beskyttelsen dermed udløber.
- 2) I tilfælde af kald af solidaritet, er der ikke nogen plan, for hvordan man afbryder de kunder, der er beskyttet, men ikke solidaritetsbeskyttede.
- 3) Der mangler en plan for, hvordan man afbryder beskyttede kunder, der aftager gas de ikke er berettigede til.

2.4 Model til opretholdelse af gasforsyning

Som der står i forordningen, så er det et delt ansvar at sikre forsyningsikkerheden mellem gasselskaberne og de kompetente myndigheder. Dette er Green Power Denmark både enig med Energistyrelsen i og ser dette, som det eneste rigtige set-up.

Green Power Denmark mener, at Energistyrelsen, Energinet og Gas Storage Denmark skal skabe bedst tænkelige rammer for markedet ved blandt at skabe konkurrencedygtige priser på diverse produkter.

2.5 Normal marked

2.5.5 Balancegas

I nødforsyningsplanen omtales vigtigheden af en effektiv balancering mellem fysiske og kommercielle nomineringer, der sker gennem Balancemodellen som Energinet har ansvaret for. Green Power Denmark er enige i, at Energinet har ansvaret for at stille en model og et system til rådighed for markedet, så det er muligt at balancere markedsporteføljerne effektivt. Dertil skal datakvaliteten fra Energinet og underleverandører (Evida + Nordion) være på et tilstrækkeligt højt niveau, så porteføljerne effektivt kan balanceres.

Det er en altafgørende præmis, for et fungerende marked, at de data som shipperne og gasleverandørerne har at agere på og efter, er korrekte og opdaterede. Der påligger derfor Evida og Energinet et stort ansvar for at stille disse valide og aktuelle data til rådighed for markedet. Dette gælder især i en forsyningskrise, så shipperne ikke skal agere efter fallback data i flere timer.

Markedsaktørerne har kun mulighed for effektivt at balance porteføljerne, når det bagvedliggende IT-system og model er fuldt til rådighed. Der er en betydelig risiko for at påføre betydelige ubalancer, hvis dette ikke fungerer. Dette er senest illustreret ved den nyetableret balancemodel fra 1/10-2022, der gik live med etableringen af Baltic Pipe, da de store mængder gas, som kom ind i det danske system.

I høringsprocessen til den nye balancemodel blev det fra flere shippere og branchen (repræsenteret ved Dansk Energi) nævnt, at denne nye model kun vil blive succes, hvis datakvaliteten blev højnet, så præcise informationer kunne leveres til shippernes om bl.a. deres positioner. Dette har netop været den store udfordring med den nye balancemodel. Datakvaliteten har ikke været tilstrækkelig god til at balancere porteføljerne på effektiv vis. Effekten af den ringe kvalitet har været, at gassystemet har været sendt i gul zone oftere end normalt.

Som allerede nævnt er fuldstændig afgørende at få stillet alt data og information til rådighed. Når shipperne får stillet alt data til rådighed, så er det muligt at balancere porteføljerne effektivt. Hermed undgås høje ubalanceomkostninger og samtidig sikres det, at der kommer nødvendige gasmængder til de danske virksomheder og husstande.

2.6 Early warning

I forordningens artikel 14 og Nødforsyningsplanen nævnes det, at i tilfælde af early warning bliver gasselskaberne pålagt en rapporteringspligt af den kompetente myndighed. Green Power Denmark mener, at hvis der faktisk skal være en rapporteringspligt for gasleverandørerne og shipperne, så skal denne rapporteringspligt også bidrage til forsyningsikkerheden. Vi er tvivlende overfor om det er tilfældet her. Vi frygter her er en overimplementering, som egentlig ikke øger forsyningsikkerheden, men blot skaber unødvendig administration. Hvis Energistyrelsen har behov for en prognose for forbruget, så kan Energistyrelsen anvende den forecast, som Energinet udarbejder for hele markedet.

En rapporteringspligt som kunne bidrage til at give et overblik over forsynings sikkerheden, er hvilken andel af gas mængden, som er bundet op på lange kontrakter og lager samt hvilken andel, der skal sikres i spotmarkedet. De korte kontrakter er karakteriseret ved at være mere usikre, da mængderne typisk bliver hentet ude i spotmarkedet, som kan være dårligt forsynet med gas. Dette gælder især i en udbudskrise.

I planen er der lagt op til rapportering af forventet brug af transit - og lagerkapacitet (Dette er dog kun baseret på der står i afsnit 2.9 og ikke i afsnit 2.6.3). Udfordringen ved dette er, at disse planer justeres hele tiden alt efter priser og mængder, der i høj grad er vejrafhængigt. Vi er derfor tvivlende overfor hvilken værdi denne indrapportering vil give.

Den forventede lagerinjektion og – udtag har den samme udfordring. Disse planer vil hurtigt blive forældet, da disse planer ændres dagligt alt efter hvordan spot og forwardmarkedet bevæger sig. Hermed vil Energistyrelsen kun opnå et øjebliksbillede af hvordan shippernes forventning til ind – og udtræk vil være fra de danske og europæiske gaslager med henblik på at forsyne danske gasforbrugere.

Hvis Energistyrelsen implementerer rapporteringskravene beskrevet i afsnit 2.6.3, så vil Green Power Denmark opfordre til, at der bliver udarbejdet et skema som sikrer en nem og ensartet rapportering. Energistyrelsen bør i planen ligeledes forholde sig til detaljering sniveauet i rapporteringen. Skal forbruget eksempelvis sendes for den samlede portefølje eller på distributionsniveau? Et andet eksempel er detaljeringsgraden i de kontrakter som fremsendes. Skal priser, modparter, levering og periode oplyses?

Green Power Denmark og branchen ønsker dog at bemærke, at det øgede detaljering ikke bidrager yderligere til forsynings sikkerheden, da det højst giver et overblik til Energistyrelsen og mere bureaukrati. Især når erfaringerne har vist, at markedet har kunne forsyne gasforbrugere gennem en tid med stigende priser og et ustabil marked.

Vi mener derfor at Energistyrelsen skal indgå i en bilateral dialog med shipperne og gasleverandørerne for at få den fulde forståelse af hvad forventningen og planen er for lagerkapacitet i ind - og udland frem for, at der skal rapporteres på dette.

Markedsdialog

Green Power Denmark ser rapporteringspligten, som den skal bidrage til, at Energistyrelsen kan opnå en større markedsforståelse hos shipperne og gasleverandørerne. Dette er også en fair krav i en situation med early warning eller værre. Green Power Denmark mener dog i stedet, at Energistyrelsen skal afholde dialogmøder med shipperne og gasleverandørerne løbende for at sikre, at der leveres de nødvendige mængder af gas til de danske forbrugere. Disse dialogmøder kan være i form af større møder med hele markedet, som kan have en bred relevans, eller bilaterale møder mellem den pågældende shipper og den kompetente myndighed, hvis der er behov for en dybere markedsforståelse. Som brancheorganisation vil Green Power Denmark også gerne deltage i sådanne møder.

Fra Green Power Denmark er vi vidende om, at mange andre medlemslande har indført hårdere rapporteringskrav end dem der lagt op til her. Hvis vi skal have en effektiv håndtering af en presset

forsyningssituation, er det vigtigt at rapporteringen baseres på relevant data. Her vil vi mene at dialogens vej er den mest effektive vej til at opnå en forståelse af markedet og om forsyningssituationen.

Håndtering af kontrakter og tavshedspligt

Et vigtigt opmærksomhedspunkt fra Green Power Denmark er, at disse kontrakter og eventuelle planer, som Energistyrelsen modtager, er kvalificeret som fortrolig information og skal håndteres som virksomhedsfølsom information. Dertil vil Green Power Denmark ligeledes gerne have bekræftet, at den gruppe, der er defineret som 'task force' i afsnit 4 alle har tavshedspligt i det tilfælde, de får indsigt i shippernes og gasleverandørernes kontrakter.

2.8 Kriseniveau Alert (Alarmniveau)

Der er ingen nye foranstaltninger i Alert, men dem i Early Warning kan intensiveres. I og med at der ingen definitioner er, for hvad der skal til før vi går fra fra early warning til alert, så kan det være vanskeligt at vurdere, hvornår der skal kaldes det ene eller andet niveau.

Green Power Denmark efterspørger, at der burde være nogle tydelige definitioner af, hvad der gør det muligt at intensivere mellem de forskellige niveauer. Dette er også set i lyset af, Danmark har været i Early Warning gennem en lang periode i 2022/23.

2.9 Rapporteringsforpligtelse for gasselskaber i de tre varslingsniveauer + 5 Uberettiget gasforbrug i en gaskrise

Generelt er der en uoverensstemmelse mellem de krav, som der præsenteres i afsnit 2.9 og de rapporteringskravene i afsnit 2.6.3. Green Power Denmark vil opfordre til at rapporteringskravene er enslydende gennem hele nødforsyningsplanen.

Green Power Denmark vil endnu engang opfordre til, at kommunikationen bør være effektiv, hurtig og målrettet mod shipperen i tilfælde af, at en ubeskyttet gaskunde bliver afbrudt eller reduceret. Evida og byggasselskaberne bør meddele shipperen og den ubeskyttede kunde på samme tid, at den ubeskyttede kunde skal reducere sit forbrug. Denne information er relevant for shipperen, da allerede tilsidesat gas fra et lager skal udbydes på markedet igen. Dette gælder især i en udbudskrise.

I afsnit 5 beskrives det, at hvis en ubeskyttet gaskunde på ugentlig basis uberettiget aftager og forbruger mere, så vil den ubeskyttede kunde blive afbrudt af Evida eller bygasselskaberne. Dette er ikke hensigtsmæssigt med henblik på det rapporteringskrav som shipperne bliver pålagt, om på daglig basis at skulle prognosticere den periode, hvor gasforsyningen kan sikres.

2.10 Kriseniveau Union Alert (Unionsalarm)

Hvis der bliver kaldt Union Alert, vil det formentlig være en volumenændelse. I planen skriver Energistyrelsen, at det er sandsynligt, at Danmark også vil erklære et kriseniveau. Dette vil være for at begrænse forbruget, hvilket vil være nødvendigt i en volumenændelse, hvorfor der skal der erklæres

emergency. Vil Energistyrelsen i det tilfælde hurtigt eskalere gennem niveauerne eller vil man give markedet en chance for selv at navigere gennem situationen?

3.2 Elforsyning produceret på gas

I afsnittet beskrives det at gas som brændsel i elforsyningen dækker mindre end 5% af det nationale elforbrug. Hvilket dog har stor indflydelse på effektilstrækkeligheden, da et øjeblikkeligt stop for denne forsyning vil føre til brownouts hos forbrugere. I tilfælde af en gasforsyningskrise på tværs af Europa vil det, som beskrevet, kunne få en kritisk effekt på den danske elforsyningsikkerhed. Det skyldes, at en stor andel af den regulerbare elproduktionskapacitet vi importerer fra lande syd for Danmark, er gasfyret. I en gasforsyningskrise kan vi dermed ikke regne med importmuligheder fra f.eks. Tyskland på dage hvor vinden ikke blæser og solen ikke skinner. Energistyrelsen bemærker, at vi er forbundet med kraftige udlandsforbindelser til Norge og Sverige og man må forstå, at dette kan understøtte effektilstrækkeligheden i en gasforsyningskrise fordi deres elproduktion ikke er gasfyret.

Her savner vi i Green Power Denmark to ting. For det første savner vi en redegørelse eller beskrivelse af et scenarie hvor der indføres eksportbegrænsninger fra Norge eller Sverige. I Norge har flere partier, med opbakning fra en stor andel af befolkningen, stillet forslag om at indføre en eksportbegrænsning på strøm som et resultat af høje elpriser. Ved at begrænse kapaciteten på udlandsforbindelsen tilsiger det umiddelbart, at elprisen på det norske marked ville falde. Men det ville afskære Danmark fra at benytte udlandsforbindelsen til Norge i netop en gasforsyningskrise, som ville få elpriserne til at stige på det kontinentale europæiske elmarked. Det er derfor ikke usandsynligt, at en gaskrise fører til, at vores nordiske naboer vil forsøge at beskytte deres egne borgere mod prisstigninger og begrænser kapaciteten på udlandsforbindelserne.

I tråd med det, savner vi for det andet en plan for koordinering med myndighederne i Norge og Sverige i tilfælde af gasforsyningskrise. Elforsyningsikkerheden i Danmark er afhængig af, at vi samarbejder med vores nordiske naboer og Energistyrelsen bør forholde sig til det faktum i nødforsyningsplanen. Vi bør i videst mulig grad undgå eksportbegrænsninger fra vores nabolande og vi kan ikke blot antage tilgængelig importkapacitet på udlandsforbindelserne til Norge og Sverige.

4.1 Relevante aktører + 4.2 Roller og ansvar i kriseniveauerne.

I afsnit 4.1 viser figur 4, og i den efterfølgende uddybning, at der er fire relevante aktørgrupper i Danmark som bør koordinere i gasforsyningskrise. Her nævnes at brancheorganisationer, herunder Green Power Denmark, som relevante aktører, men i det efterfølgende afsnit 4.2 hvor roller og ansvar beskrives, er brancheorganisationerne ikke nævnt. I Green Power Denmark har vi fuld tillid til, at de centrale myndigheder på energiområdet koordinere arbejdet i en gasforsyningskrise og vi har ikke indgående kommentarer til fordelingen af roller eller ansvar blandt myndighederne beskrevet i afsnit 4.2. Vi vil dog bemærke at brancheorganisationerne har et indgående kendskab sine medlemmers aktiviteter og vil være i stand til bistå myndighederne med viden og kompetencer om forhold i det danske energisystem, samt bistå vores medlemmer i samarbejdet med de relevante myndigheder. Vi savner derfor, at Energistyrelsen nærmere

definere en rolle for brancheorganisationerne på området i planen og vi mener at kunne bidrage positivt i samarbejdet om, at sikre el- og gasforsyningsikkerheden i Danmark.

6. Test af nødforsyningsplan

I planen er lagt til en test af nødforsyningsplanen mindst en gang i perioden 2023 – 2027. Dog vil vi mene, at det godt kan konkretiseres mere hvornår og hvor mange test, som Energistyrelsen har tænkt sig at foretage denne test. Vi mener, at denne test bør udarbejdes hurtigst muligt nu når vi allerede er i situation med early warning. Her vil det ikke give mening at vente til, vi er i fredstid igen.

Green Power Denmark mener derfor, at Energistyrelsen ikke bør overimplementere disse krav, så der ikke gennemføres unødvendige rapporteringer, som ingen effekt alligevel har på forsyningsikkerheden.

Vi står selvfølgelig til rådighed i tilfælde af spørgsmål til de ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

Frederik Ingvordsen
FIN@greenpowerdenmark.dk
Dir. tlf. +45 35 30 04 34